

گزارش‌های ماوری

گزارش اجرای طرح
«زنگ کتابخانه»

مهرماه ۱۴۰۴

۱۸

اینکه همراه مادر این وادیت
اهل ایران و اهل آبادیت
این که از جنس عشق و آزادیت
این که مجنون، لیلی شادیت
این که افسانه خدا دادیت
این بنی آدم خجسته حضور
که سفر می کند به قله طور
کیست این کوه نور؟

ماور ماست

کتاب باران عشق
مجموعه شعر «مجتبی کاشانی»

مدیرسازی و لو بایک آجر
نگار به دانش آموز حتی بایک

یاور ارجمند

این خبرنامه در راستای شفافیت و اعتماد سازی که بزرگترین سرمایه اجتماعی هر بنیاد نیکوکاری است تقدیم شما می گردد. در صورت نیاز به هر توضیح و یا گزارشی افزون تر می توانید مستقیماً به واحد مالی یا هر بخش دیگری از موسسه مراجعه فرمایید.

AYANDEH
Printing Complex
مجمع چاپ آینده

با احترام؛ هزینه های
چاپ این شماره از خبرنامه
توسط «مجمع چاپ آینده»
انجام شده است. از ایشان سپاسگزاریم.

زنگ کتابخانه

«زنگ کتابخانه» از کجا شروع شد؟

کتابها، پنجره‌هایی هستند رو به جهان خیال، دانایی و همدلی، در طرح «زنگ کتابخانه»، ما این پنجره‌ها را به روی کودکانی در مناطق کم‌برخوردار کشورمان باز می‌کنیم.

نقطه آغاز این طرح به سال ۱۳۹۹ و دوره شیوع ویروس کرونا بازمی‌گردد؛ زمانی که نظام آموزشی کشور با چالش‌های بزرگی در آموزش حضوری روبه‌رو شد. زنگ کتابخانه توانست با بهره‌گیری از ابزارهای دیجیتال، راهی نو برای تعامل معنادار با دانش‌آموزان باز کند و همچنان به‌عنوان بخشی اثرگذار از فعالیت‌های تربیتی و فرهنگی مدارس در مناطق کم‌برخوردار ادامه یابد. «زنگ کتابخانه» برنامه‌ای است آنلاین و هدفمند برای دانش‌آموزان پایه اول تا ششم ابتدایی، که توسط کتابداران آموزش‌دیده جامعه یاوری فرهنگی، با رویکردی شاد،

۴۴ / ۰۰۰

دانش‌آموز دختر و پسر

از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴

تعاملی و الهام‌بخش اجرا می‌شود. این طرح با رویکردی نوین و تعاملی، از طریق پلتفرم آموزشی «بیا بیاموزیم»، به صورت برخط (آنلاین) در مدارس منتخب استان‌ها در حال اجرا است. در زنگ کتابخانه، کتاب و داستان بهانه‌ای می‌شود برای آموزش مفاهیم مهمی چون: مهارت‌های زندگی، تفکر انتقادی، گفت‌وگو، سواد خواندن و نوشتن و سواد رسانه‌ای. طی سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴، ۴۴/۰۰۰ دانش‌آموز از دل مدرسه‌های ابتدایی در استان‌های لرستان، خراسان جنوبی و سیستان و بلوچستان، که شاید دسترسی آسانی به کتاب، کتابخانه، برنامه‌های فرهنگی و فضای یادگیری پویا نداشته باشند، اما تشنه کشف، دانستن و رشد هستند در این طرح مشارکت نمودند.

در «زنگ کتابخانه» چه می‌آموزیم؟

در طول سال تحصیلی، کودکان در پنج محور آموزشی اصلی با مفاهیمی آشنا می‌شوند که به رشد شخصیت، افزایش مسئولیت‌پذیری و تقویت نگرش مثبت در آن‌ها کمک می‌کند:

۱. آداب اجتماعی

در این بخش کودکان مهارت زندگی را در کنار دیگران با مفاهیم پایه‌ای و ضروری تعامل اجتماعی می‌آموزند. موضوعاتی مانند: رعایت نوبت، خوش‌رویی، احترام به بزرگ‌ترها، رعایت حقوق دیگران، گوش دادن هنگام صحبت دیگران و مشارکت در کارهای گروهی. این مهارت‌ها با زبان ساده، داستان‌های کوتاه، گفت‌وگوهای کودکان و تصاویر جذاب آموزش داده می‌شوند تا دانش‌آموزان یاد بگیرند چطور در مدرسه، خانه یا هر جمعی، رفتاری محترمانه و مؤثر داشته باشند.

۲. مهربانی

دانش‌آموزان درمی‌یابند که مهربانی فقط یک واژه نیست؛ بلکه رفتاری است که می‌تواند دنیا را زیباتر کند. با داستان‌هایی از محبت به والدین، همکلاسی‌ها، حیوانات، سالمندان و حتی طبیعت، بچه‌ها می‌آموزند که مهربانی گاهی فقط یک لبخند است، یک کمک ساده، یا حتی یک گوش دادن.

۳. مسئولیت‌پذیری

در این بخش، کودکان با مفهوم مسئولیت آشنا می‌شوند. اینکه هر فرد، حتی یک کودک، در برابر کارهای خودش مسئول است. از مرتب کردن وسایل شخصی تا انجام کارهای گروهی، مراقبت از خواهر یا برادر و ...

۴. محیط زیست

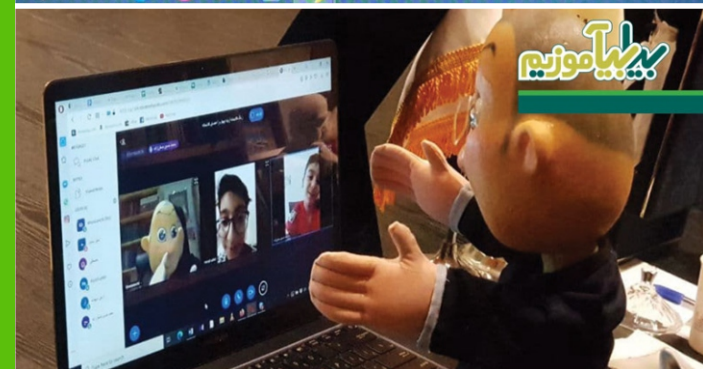
این قسمت به اهمیت مراقبت از محیط زیست می‌پردازد. دانش‌آموز می‌آموزد که با رفتارهایی ساده مثل دور نریختن هرچیزی، صرفه‌جویی در مصرف آب و برق، کاشت گل، یا مراقبت از حیوانات، می‌تواند در حفظ زمین و طبیعت سهیم باشد. بچه‌ها یاد می‌گیرند که طبیعت یک نعمت است، و نگهداری از آن، وظیفه‌ی همگانی است.

۵. آداب کتاب‌خوانی

در این بخش، دانش‌آموزان به دنیای کتاب‌خوانی دعوت می‌شوند؛ نه فقط برای یادگیری، بلکه برای لذت بردن، خیال‌پردازی و کشف دنیاهای تازه. آن‌ها یاد می‌گیرند که کتاب‌ها هم نیاز به مراقبت دارند، باید به کتابخانه با احترام وارد شد و مطالعه را با علاقه و تمرکز انجام داد.

این آموزش‌ها به کمک شخصیت‌های دوست‌داشتنی یاوری، (دُرَدانه‌های یاوری) فعالیت‌های رنگ‌آمیزی و نوشتاری، در دل دانش‌آموزان نهادینه می‌شوند.

«زنگ کتابخانه» با رویکردی گسترده‌تر و مجهز به زیرساخت‌های دیجیتال، دوباره آغاز شد...

در این مرحله، دفترچه‌ها بازطراحی، انیمیشن‌ها انتخاب و فایل‌های آموزشی موضوع‌محور برای مقاطع مختلف آماده‌سازی شد.

در نسخه آنلاین طرح که در استان‌های لرستان و خراسان جنوبی اجرا شد، کلاس‌ها به صورت مجازی برگزار می‌شد و فایل‌های ضبط‌شده نیز آرشیو و در **مدرسه مجازی «بیاباموزیم»** بارگذاری می‌شدند. دانش‌آموزان پس از هر جلسه، دفترچه‌های خود را کامل و فایل آن را ارسال می‌کردند.

این نسخه از طرح نیز با استقبال چشمگیری روبه‌رو شد. در ادامه، مشارکت برنامه **«بوم»** با جامعه یآوری فرهنگی برای اجرای زنگ کتابخانه به صورت مشترک شکل گرفت. بیش از ۵/۰۰۰ دانش‌آموز داوطلب حضور در این طرح شدند. در سال‌های اخیر، با وجود برخی چالش‌ها از جمله محدودیت فعالیت مدارس، محدودیت‌های حراستی و تغییرات مدیریتی، اجرای طرح با وقفه‌هایی همراه شد. باتوجه به تجربیات پیشین در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ این طرح از مهرماه ۱۴۰۳ در بیش از ۳۰ مدرسه استان سیستان و بلوچستان و شهرستان‌های چابهار و ایرانشهر با مشارکت ۱۴/۰۰۰ دانش‌آموز و با سرپرستی خانم آزاده کرمی به شکل منسجم و موثر برگزار گردید.

زنگ کتابخانه، امروز نه فقط یک طرح آموزشی، بلکه مدلی اثبات‌شده برای تربیت فرهنگی کودکان، ارتقای تعاملات اجتماعی و ترویج کتابخوانی هدفمند است که قابلیت اجرا در بستر حضوری و مجازی را داراست.

یکی از نکات کلیدی موفقیت این طرح، ایجاد اعتماد میان مجریان طرح، معلمان و اولیای مدرسه بود. در سه ماه اول، اجرای طرح به صورت آزمایشی و بدون اعلام به اولیا انجام شد و پس از آن با ارزیابی بازخوردها، مشخص شد که تأثیر آن در رفتار کودکان مشهود بوده است. این بازخوردهای مثبت موجب افزایش استقبال خانواده‌ها و رشد ثبت‌نام مدرسه در سال بعد شد. با خروج خانم دکتر مه‌رناز خراسانی از کتابخانه حسینیۀ ارشاد، اجرای این طرح در آن مجموعه متوقف شد. در سال ۱۳۹۹ ایشان از سوی خانم دکتر نوش آفرین انصاری به جامعه یآوری معرفی و دو پیشنهاد مطرح نمودند: تجهیز کلاس‌ها به کتابخانه‌های کلاسی در مدارس ساخته شده توسط جامعه یآوری و احیای طرح «زنگ کتابخانه».

«زنگ کتابخانه»؛ تجربه‌ای نو در ترویج مهارت‌های اجتماعی و کتابخوانی

طرح «زنگ کتابخانه» در سال ۱۳۹۴ توسط خانم دکتر مه‌رناز خراسانی با هدف تقویت مهارت‌های اجتماعی و ترویج کتابخوانی میان دانش‌آموزان مقطع دبستان طراحی شد. این طرح برای نخستین بار توسط کتابخانه عمومی (حسینیۀ ارشاد- تهران) و در همکاری با مجتمع آموزشی ادب در منطقه شیان تهران اجرا شد و حدود ۶۰۰ دانش‌آموز پسر از پایه‌های اول تا پنجم در آن شرکت کردند.

رویکرد اصلی این برنامه، آموزش غیرمستقیم مهارت‌های اجتماعی از طریق کتابخوانی مشارکتی بود. شش موضوع کلیدی شامل:

آداب غذا خوردن، آداب کتابخانه و کتابخوانی، مهربانی، مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی، حفاظت از محیط زیست و آداب عید، به عنوان محورهای طرح انتخاب شدند. به جای استفاده از اصطلاح «مهارت‌های زندگی» که پیش‌تر در متون رسمی وجود داشت، عنوان «مهارت‌های اجتماعی» برای تأکید بر کارکرد تربیتی فرهنگی انتخاب شد و کلاس‌ها در فضای کتابخانه برگزار می‌شدند.

کتابدارها با هماهنگی، کتاب‌های متناسب با موضوع را انتخاب می‌کردند و دانش‌آموزان ضمن خواندن کتاب، درباره موضوع گفت‌وگو می‌کردند. در کنار این فرآیند، دفترچه‌هایی با طراحی اختصاصی تهیه شد که شامل اشعار، تمرینات، فضاهای خالی برای نقاشی و نوشتن نظر دانش‌آموزان بود. شخصیت‌های خیالی «امید» و «آرزو» نیز به عنوان نمادهای بخش کودک کتابخانه معرفی شدند.

وقتی مهربانی، کتاب می سازد...

هدیه‌ای فرهنگی از دل نیت خیر

از همان آغاز، جامعه یآوری فرهنگی تصمیم گرفت این شخصیت‌ها فقط ساخته‌ی طراح نباشند، بلکه متعلق به خود بچه‌ها باشند. به همین دلیل، فرآیند نام‌گذاری آن‌ها به یک رویداد فرهنگی مشارکتی تبدیل شد.

از دانش‌آموزان مدارس مناطق هدف خواستیم تا اسامی محلیشان را به ما پیشنهاد دهند. صدها نام از دل روستاها و مدارس پیشنهاد شد و در یک مراسم قرعه‌کشی در خانه یآوری، نام‌های نهایی گلریزان انتخاب و رسمی شدند و دردانه‌ها جان گرفتند.

🌀 **دردانه‌های دختر: چی گل، دلسا، خورشید، آوا**
🌀 **دردانه‌های پسر: پیمون، هوشمند، پندار و پایار**
طراحی آن‌ها نه فقط بصری، بلکه روان‌شناختی بوده تا کودکان بتوانند با آن‌ها همزادپنداری کنند.

تولید و چاپ ۲ دوره این دفترچه به تعداد ۲/۰۰۰ جلد با حمایت و همراهی بانی و یاور عزیزمان جناب آقای محمدعلی صدرقایینی (شرکت فرا سیستم افق) و ۱ دوره به تعداد ۳/۰۰۰ جلد با حمایت موسسه «بتکار و توسعه نوید» ممکن شد، و تمامی هزینه‌های چاپ آن را به جامعه یآوری تقدیم داشتند.

از تصویر تا تخیل؛ تولد و جان گرفتن دردانه‌های یآوری...

در دل طرح «زنگ کتابخانه»، جایی میان قصه‌پردازی و آموزش، شخصیت‌هایی زاده شدند که نه فقط تصویر، بلکه صدایی، نگاهی و حضوری زنده در کلاس‌ها دارند. **شخصیت‌های کارتنی** جامعه یآوری فرهنگی، با نام «دردانه‌های یآوری»، ابتدا با قلم هنرمندانه‌ی آقای علی رادمند طراحی و خلق شدند.

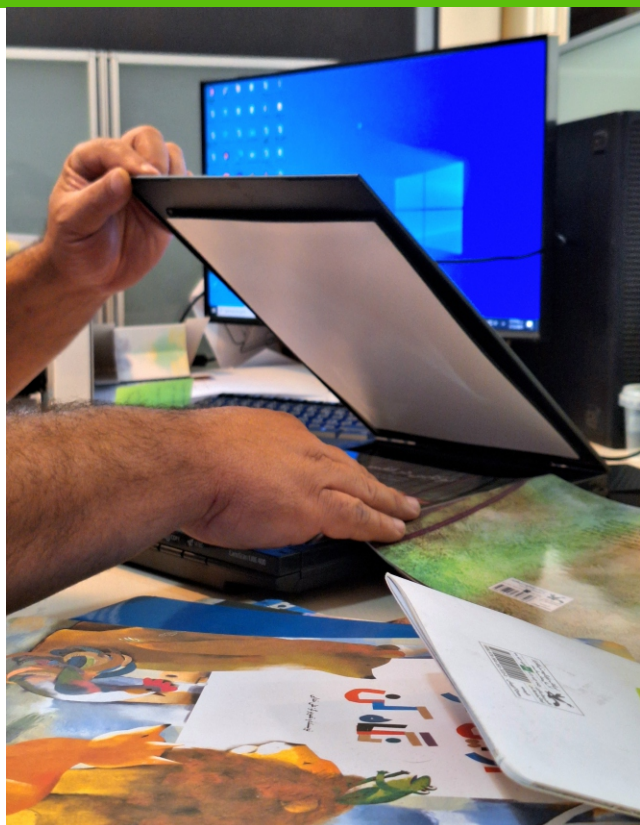
اما این پایان ماجرا نبود. این دردانه‌ها، با خلاقیت و مهارت آقای محمدعلی اعلمی، از قالب تصویر خارج و در و قالب پاپت‌های دستی جان گرفتند؛ تا در کلاس‌های زنگ کتابخانه، همراه دانش‌آموزان باشند، سؤال بپرسند، قصه بگویند، احساس نشان دهند و فضای کلاس را تعاملی و پویا کنند.

برای آن‌که گفت‌وگوها تنها به دهان و گوش محدود نماند، بلکه به قلم و تفکر هم راه یابد، دفترچه‌های کاری متناسب با موضوعات کلاس در واحد گرافیک جامعه یآوری فرهنگی، طراحی شدند.

این دفترچه‌ها، با سناریوهایی هدفمند و آموزنده، با بهره‌گیری از همین شخصیت‌های «دردانه»، و به تصویرگری خلاقانه‌ی خانم نگار متولی، جان گرفتند. فرآیند صفحه‌آرایی و طراحی نهایی آن‌ها نیز در آتلیه هنری جامعه یآوری، توسط خانم رها خالقی با نگاهی کودک‌محور، زیباشناسانه و کاملاً کاربردی انجام شد.

دفترچه‌ها فقط ابزار کمک‌آموزشی نیستند؛ بلکه رسانه‌ای برای شنیدن صدای کودکان‌اند. آن‌ها فضایی فراهم می‌کنند برای نوشتن، فکر کردن،

تجربه‌ای نو از آموزش بر خط (آنلاین)

در اجرای آنلاین طرح زنگ کتابخانه، یکی از پایه‌ای‌ترین گام‌ها، فراهم‌سازی دسترسی برابر به منابع مطالعاتی برای همه دانش‌آموزان است. به همین منظور، تیم ما با همراهی کتابدارهای جامعه یآوری فرهنگی، مجموعه‌ای از کتاب‌های آموزشی را در پنج محور کلیدی زنگ کتابخانه شامل: مهربانی، مسئولیت‌پذیری، آداب کتاب‌خوانی، محیط زیست و آداب اجتماعی، انتخاب و آماده‌سازی می‌کنند.

پیش از شروع و در طول اجرای طرح، بیش از ۲۱۷ عنوان کتاب در مجموع ۶/۵۰۰ صفحه به‌صورت کامل اسکن و دسته‌بندی شد تا در بستر آموزش آنلاین به‌صورت هدفمند و موضوعی در اختیار دانش‌آموزان قرار گیرد.

این فرآیند طی حدود ۲ ماه کار فشرده با دقت بالا در دفتر جامعه یآوری فرهنگی انجام شد تا هیچ کودکی از دسترسی به محتوای آموزشی محروم نماند.

در کنار منابع متنی، انیمیشن‌های آموزنده و جذابی نیز متناسب با هر موضوع تهیه و در اختیار کلاس‌های آنلاین قرار می‌گیرد تا تجربه‌ای شیرین و تعاملی برای دانش‌آموزان در زنگ کتابخانه رقم زده شود.

کرده و برای بررسی، ثبت و تحلیل به ناظران منطقه‌ای یا مسئولان طرح تحویل می‌دهند. این مرحله کمک می‌کند بازخورد مناسبی نسبت به نحوه پیشرفت کلاس و مشارکت دانش‌آموزان به دست آید.

۵ اشتراک‌گذاری و الهام‌بخشی

در پایان، آثار برگزیده یا فعالیت‌های خاص دانش‌آموزان بر اساس موضوع، توسط همکاران واحد کتابخانه جامعه یآوری، دسته‌بندی و در رسانه‌های اجتماعی طرح «زنگ کتابخانه» منتشر می‌شوند.

این اقدام، نه تنها حس افتخار و دیده شدن را به کودکان هدیه می‌دهد، بلکه الگویی الهام‌بخش برای دیگران نیز خواهد بود.

در «زنگ کتابخانه» چه می‌گذرد؟

۱ شروع با تماشا و هم‌دلی

در ابتدای هر هفته، دانش‌آموزان به صورت گروهی از طریق سامانه آموزشی زنگ کتابخانه، محتوای ویدیویی یا انیمیشنی مرتبط با موضوع هفته را تماشا می‌کنند. این مرحله، مقدمه‌ای تصویری و جذاب است برای ورود به موضوعاتی همچون: مهربانی، مسئولیت‌پذیری، آداب اجتماعی یا حفظ محیط زیست.

۲ گفت‌وگو و تفکر جمعی

پس از اجرای کتابدار در زنگ کتابخانه، گفت‌وگویی تعاملی با دانش‌آموزان ترتیب می‌دهد. بچه‌ها درباره‌ی محتوای دیده شده صحبت و نظر می‌دهند، تجربه‌هایشان را به اشتراک می‌گذارند و با هم همفکری می‌کنند. این بخش به تقویت مهارت گفتگو، شنیدن و احترام به نظر دیگران کمک می‌کند.

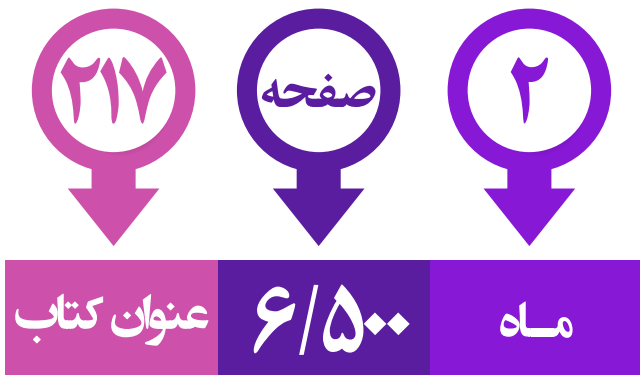
۳ تکمیل دفترچه‌ی کارپس از کلاس

دانش‌آموزان به سراغ دفترچه‌های کار شخصی خود می‌روند. آن‌ها با انجام فعالیت‌های طراحی شده (نقاشی، نوشتن، رنگ‌آمیزی، پاسخ‌دهی به سؤال و...)، درک و برداشت خود را از موضوع، روی کاغذ ثبت می‌کنند. این مرحله باعث تثبیت یادگیری و شکوفایی خلاقیت فردی می‌شود.

۴ جمع‌آوری و ارزیابی

رابطان کلاسی (که ممکن است معلمان یا تسهیل‌گران محلی باشند)، دفترچه‌های تکمیل شده را جمع‌آوری

روایت یک سفر، از آزمون تا اثربخشی در دل جنوب

🌀 **مرحله اول: آغاز آزمون، شروعی برای تغییر**
بهمن و اسفند ۱۴۰۲ زنگ کتابخانه نخستین گام‌های خود را در جنوب شرق کشور برداشت. این طرح با هدف سنجش ظرفیت اجرا و سنجش کیفیت محتوا، به صورت آزمایشی در شهرستان ایرانشهر از توابع استان سیستان و بلوچستان، برای ۳/۰۰۰ دانش آموز برگزار شد.

اجرای دوماهه این دوره، زمینه‌ای برای تجربه‌اندوزی، شناخت چالش‌ها و دریافت بازخوردهای واقعی از دل کلاس‌های درس بود.

آغازی دوباره با نگاهی نو

در سال ۱۴۰۳، زنگ کتابخانه با رویکردی نو و بهره‌گیری از تجربیات گذشته آغاز شد. تمرکز بر فعالیت‌های خلاقانه مثل نقاشی، نوشتن و اجرای داستان‌ها به زبان بلوچی، شور و همدلی تازه‌ای در میان دانش آموزان و مدارس ایجاد کرد.

کارگاه‌های تسهیلگری با محوریت کتاب «با هم فکر کردن» به ارتقای کیفیت رابطه کمک کرد و جلسات منظم حضوری و آنلاین به پایش مسیر اجرا پرداخته شد. در گامی مهم، تجهیز مدارس فعال به کتابخانه‌های کلاسی با کتاب‌های منتخب طرح آغاز شد. با این حال، مشارکت پایین‌تر مدارس پسرانه و حضور کم‌رنگ رابطان مرد، از جمله نکاتی‌ست که نیاز به بازنگری و آسیب‌شناسی دارد.

گنجاندن «زنگ کتابخوانی» در تقویم رسمی مدارس تا کتابخوانی نه یک فعالیت جانبی، بلکه بخشی از آموزش روزانه دانش آموزان شود.

ایجاد کتابخانه‌های دیجیتال متناسب با نیاز مناطق کم‌برخوردار با محتوای چندرسانه‌ای، ساده و قابل استفاده با کمترین امکانات.

برگزاری آموزش‌های مجازی برای کتابداران و تسهیل‌گران محلی، تا آن‌ها نیز با مهارت‌های نوین آموزش کتابخوانی آشنا شوند.

به‌روزرسانی مستمر منابع کتابخانه‌های کلاسی با محتوای تازه، متنوع و بومی‌سازی شده تا کودکان با کتاب‌هایی روبه‌رو شوند که به زبان و دنیای خودشان نزدیک‌تر باشد.

چشم‌اندازهایی برای آینده‌ای کتاب‌محور

جامعه یآوری در مسیر گسترش فرهنگ کتابخوانی در مدارس، ایده‌هایی را دنبال کند که تحقق آن‌ها می‌تواند دنیای آموزشی کودکان را غنی‌تر، انسانی‌تر و الهام‌بخش‌تر کند:

۱ مشارکت در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های کلاسی با همراهی خیرین و معلمان، فضاهایی گرم و در دسترس برای خواندن در هر کلاس فراهم کنیم.

۲ تولید و انتشار کتاب‌های صوتی ویژه کودکان و نوجوان برای حمایت از یادگیرندگان شنیداری و دانش آموزان با نیازهای خاص.

۳ طراحی و اجرای کارگاه‌های کتابخوانی خلاق با رویکرد مشارکتی، نمایشی، گفت‌وگو محور و بین‌رشته‌ای.

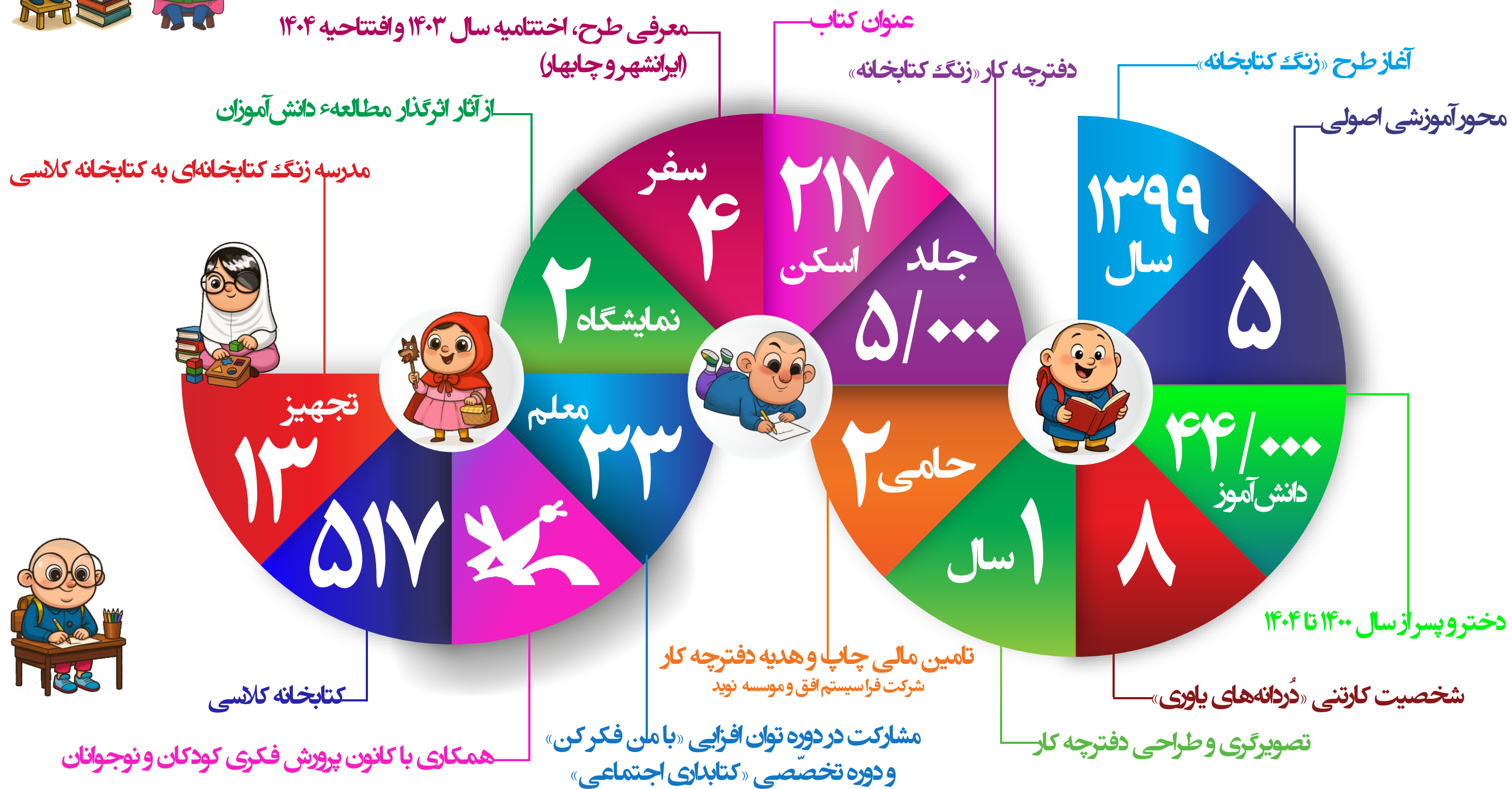

۴ برگزاری آموزش‌های مجازی برای کتابداران و تسهیل‌گران محلی، تا آن‌ها نیز با مهارت‌های نوین آموزش کتابخوانی آشنا شوند.

۵ به‌روزرسانی مستمر منابع کتابخانه‌های کلاسی با محتوای تازه، متنوع و بومی‌سازی شده تا کودکان با کتاب‌هایی روبه‌رو شوند که به زبان و دنیای خودشان نزدیک‌تر باشد.

گزارش ۵ سال کاشت بذر دانایی در دل مناطق کمبرخوردار - طرح زنگ کتابخانه

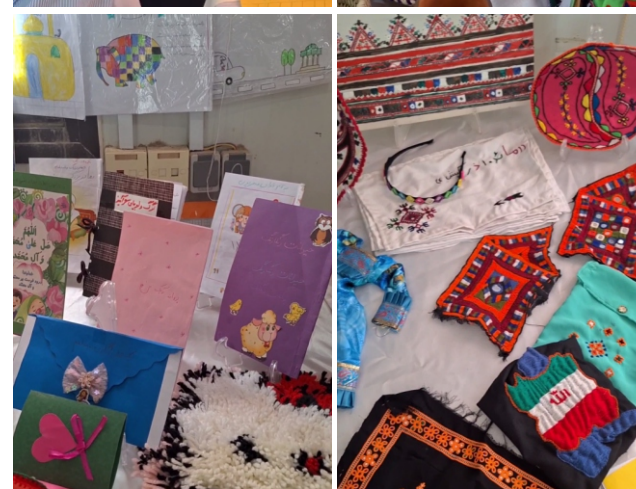
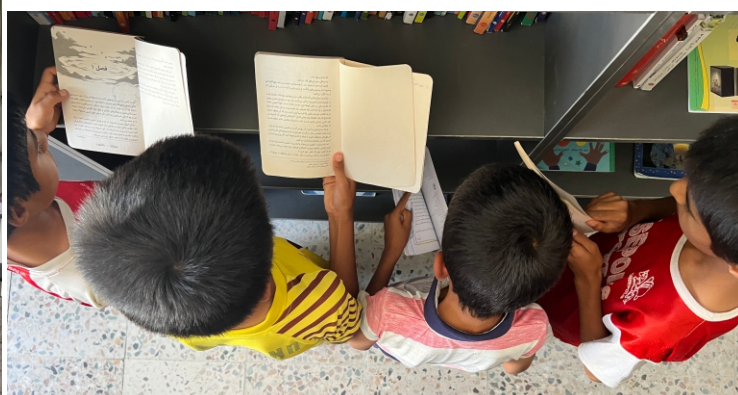

این دوره با حضور منتخبی از مربیان و رابطان، به‌عنوان سفیران یادگیری، طی یک سفر فرهنگی- آموزشی به تهران شکل می‌گیرد. هدف این دوره، انتقال نگاه دقیق‌تر به نقش کتاب و ادبیات در پایداری پروژه زنگ کتابخانه و توانمندسازی معلمان به‌عنوان تسهیل‌گرانی اثرگذار در مدرسه است.

مشارکت ۲۰ معلم در دوره توان‌افزایی «با من فکر کن»

تقویت مهارت‌های آموزشی و اجتماعی با حضور معلمان و تسهیل‌گران در راستای ارتقاء کیفیت آموزش در مناطق هدف، از اصلی‌ترین اهداف این دوره بود. در طول این مسیر، شرکت‌کنندگان با روش‌های نوین تدریس، مهارت‌های ارتباطی و تکنیک‌های حل مسئله آشنا شدند تا بتوانند در کلاس‌های خود فضایی شاداب، تأثیرگذار و کارآمد برای یادگیری دانش‌آموزان ایجاد کنند. این دوره‌ها نشان‌دهنده همت و تعهد بالای معلمان بود که در مناطق کمتر برخوردار فعالیت می‌کنند و نیاز به حمایت‌های ویژه آموزشی دارند. این آموزش‌ها نه تنها به رشد فردی معلمان کمک می‌کند، بلکه به آن‌ها توانایی‌هایی می‌دهد که در فرآیند آموزش، به‌صورت مؤثرتر عمل کنند و به بهبود کیفیت یادگیری در کلاس‌های درس بیفزایند و حالا گام دوم، گامی به‌سوی پایداری و عمق بخشی در شهریورماه ۱۴۰۳ یک دوره تکمیلی با محوریت «ادبیات کودک» با همکاری خانه کتابدار کودک و نوجوان ایران برگزار خواهد شد.

مرحله دوم: همراهی، هماهنگی، هم‌صدایی
تیر تا شهریور ۱۴۰۳ دستاوردهای مرحله آزمایشی، ما را در مسیر توسعه‌ای بزرگ‌تر قرار داد. در تیرماه ۱۴۰۳، نشستی با حضور رؤسای آموزش و پرورش شهرستان‌های چابهار و ایرانشهر برگزار شد و تفاهم اولیه برای گسترش طرح حاصل آمد. در ادامه، در شهریورماه، نشستی با حضور ۱۵۰ معلم، رابط، مدیرکل آموزش و پرورش استان و جمعی از مسئولان محلی برگزار شد. در این نشست، طرح «زنگ کتابخانه» به‌طور رسمی معرفی و مدرسین و رابطان با ساختار اجرایی آن آشنا شدند. نتیجه این هم‌افزایی، آغاز مقدمات اجرای طرح برای ۱۴/۰۰۰ دانش‌آموز در دو شهرستان بود.

مرحله سوم: شکوفایی مشارکت
مهر ۱۴۰۳ تا خرداد ۱۴۰۴، زنگ کتابخانه با انرژی مضاعف و ساختاری کامل، در مدارس این دو منطقه به‌صورت رسمی آغاز شد. کلاس‌های آموزشی با همراهی کتابدارهای داوطلب و رابطان فعال برگزار گردید. در دی‌ماه ۱۴۰۳، نمایشگاهی از آثار دانش‌آموزان (نقاشی‌ها، دفترچه‌ها، دست‌نوشته‌ها و فعالیت‌های الهام گرفته از کتاب‌ها) در مدارس ایرانشهر و چابهار برگزار شد. این نمایشگاه روایتی دیدنی از اثرگذاری مطالعه، گفت‌وگو و هنر در جان کودکان بود. اکنون، در آستانه شهریورماه ۱۴۰۴، آماده می‌شویم برای برگزاری نمایشگاه پایانی دوره؛ جایی که حاصل ماه‌ها هم‌افزایی، کتاب‌خوانی و خلاقیت، در قالب تصاویر و آثار دانش‌آموزان به نمایش درخواهد آمد.

تجهیز ۱۳ مدرسه زنگ کتابخانه‌ای به کتابخانه کلاسی

گامی مؤثر در ترویج کتابخوانی و تقویت مهارت‌های آموزشی در مناطق کم‌برخوردار در راستای ارتقاء سطح آموزشی و فرهنگی.

مدارس انتخاب‌شده در مناطق کمتر برخوردار، به «زنگ کتابخانه» که به‌طور منظم در این مدارس برگزار می‌شود، فرصتی است برای دانش‌آموزان تا علاوه بر تقویت مهارت‌های خواندن و نوشتن، از دنیای گسترده‌ای از اطلاعات، داستان‌ها و مفاهیم جدید بهره‌مند شوند.

ردپای کتاب در کلاس، روایتی از هم‌افزایی برای ساختن آینده

در پی انعقاد تفاهم‌نامه‌ای سازنده، جامعه یابوری فرهنگی با کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، مسیر تجهیز ۱/۱۰۰ کلاس درس در مناطق کمتر برخوردار به کتابخانه‌های کلاسی آغاز شد.

هم‌زمان با این حرکت فرهنگی، دوره آموزشی رایگانی با همکاری شرکت محترم پارس آذرخش برای همکاران بخش کتابخانه‌های کلاسی برگزار شد تا فرآیند کدگذاری سیستمی کتاب‌ها با نظم و دقت پیش رود.

در گامی عملی، قرارداد ساخت کتابخانه‌ها با سازنده منعقد شد و تولید فیزیکی کتابخانه‌ها آغاز گردید.

برای غنی‌سازی تجربه دانش‌آموزان پایه اول تا ششم، در کنار کتاب‌ها، یک یا دو بازی فکری از شرکت ساز و کار نیز در هر کتابخانه قرار داده شد؛ تا کتابخانه‌ها فقط محلی برای مطالعه نبوده بلکه جایی برای شکوفایی ذهن و خلاقیت نیز باشند.

فرآیند آماده‌سازی کتاب‌ها از لحظه دریافت از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان تا بسته‌بندی نهایی، به همت همکاران پر تلاش جامعه یابوری فرهنگی انجام می‌شود. کدگذاری، لیبل‌زنی، مهر زدن، شماره‌گذاری دستی، و نهایتاً تقسیم‌بندی کتاب‌ها بر اساس پایه تحصیلی. هر کتابخانه شامل ۷۰ تا ۱۰۰ جلد کتاب، بازی فکری و قابلیت الحاق به سامانه مرکزی کتابخانه مجازی جامعه یابوری فرهنگی می‌باشد. با تلاش بی‌وقفه واحدهای مختلف دفتر یابوری و یاوران عزیزمان، توانستیم تا پایان شهریورماه ۱۴۰۴ تعداد ۵۱۷ کتابخانه کلاسی تجهیز و تقدیم دانش‌آموزان در مناطق کم‌برخوردار کنیم.

هدف «کتابداری اجتماعی» چیست؟

◀ ارتقای عدالت فرهنگی و آموزشی در مناطق کم‌برخوردار.

◀ تقویت مهارت‌های خواندن، گفت‌وگو، تفکر انتقادی و خلاقیت در کودکان و نوجوانان.

◀ ایجاد ارتباط بین کتابخانه، مدرسه، خانواده و جامعه

◀ آموزش کتابداران و آموزگاران برای استفاده از کتاب

به عنوان ابزار رشد اجتماعی.

● بلندخوانی: خانم مرجان ریحانیان

● قصه‌گویی: خانم لیلا کفاش‌زاده

● طراحی سبد خواندن: خانم الهام اسماعیلی

● بازی: خانم فائزه وحدت‌نیا

● طراحی گفت‌وگو و پرسش: خانم ندا موحدی‌پور

● هنر و خلاقیت: خانم آذین اقلیدس

● جمع‌بندی و انتقال تجربه: خانم ناهید جباری

دوره تخصصی «کتابداری اجتماعی» با حضور منتخب آموزگاران چابهار و ایران‌شهر در تهران

«کتابداری اجتماعی» رویکردی نو در علم کتابدار است که تمرکز آن فقط روی کتاب، قفسه و فهرست‌نویسی نیست، بلکه بر نقش اجتماعی کتابخانه و کتابدار در جامعه تأکید دارد. به زبان ساده یعنی: کتابخانه فقط جایی برای امانت دادن کتاب نیست، بلکه یک پایگاه فرهنگی، آموزشی و اجتماعی است که می‌تواند مشکلات، نیازها و فرصت‌های جامعه محلی را بشناسد و براساس آنها فعالیت کند.

در جامعه یاوری فرهنگی بر آن شدیم تا در راستای افزایش دانش و مهارت آموزگاران مقطع پر اهمیت ابتدایی، دوره‌ای علمی و مهارت‌افزا را در تهران، برای آمادگی و تجربه بیشتر رابطان طرح «زنگ کتابخانه» فراهم آوریم.

این دوره از یازدهم تا سیزدهم شهریورماه ۱۴۰۴ با دعوت و میزبانی جامعه یاوری فرهنگی در «خانه کتابدار کودک و نوجوان» و با تدریس استادان برجسته ادبیات کودک و نوجوان کشور برگزار شد.

🌀 در این دوره اساتید برجسته‌ای مفاهیم و موضوعات این دوره را برای رابطین و معلمان تدریس نمودند. موضوعات آموزشی:

- تقویت مهارت‌های اجتماعی: خانم مهرناز خراسانچی
- ادبیات کودک: خانم شکوه حاجی نصرالله
- شناخت گونه‌های ادبی: خانم شکوه حاجی نصرالله
- مخاطب شناسی: آقای علی اصغر سیدآبادی
- معیارهای ارزیابی کتاب کودک: آقای یاشار هدایی

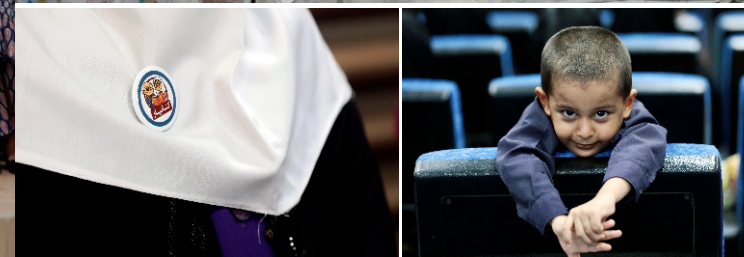

ما همه؛ از دانش‌آموزان، معلمان و مسئولان از خودی که اینقدر بزرگ و موثر نمی‌پنداشتیمش حیرت کرده بودیم. معلمان که انگار درهای خانه‌هایشان را باز کرده بودند و سفره‌دار ما بودند فکر راهی برای تهیه کتاب‌ها و کتابخانه‌ها بودند، گویی مدت‌هاست یاد گرفته‌اند دست به زانوهای خودشان بزنند و سرپا شوند و امید به کسی نبندد. اما سر سفره رنگ‌ها و ادویه‌ها ظرفی از همدلی و امید، میان مسئولان مدارس، آموزش و پرورش؛ جامعه یابوری و یاوران مکران دست به دست می‌گشت و کم که نمی‌شد، هیچ، بیشتر هم می‌شد. دانش‌آموزان زیر باران ناغافل بلوچستان می‌چرخیدند، آسمان غرق قهقهه و زمین خیس خنده بود. اینستاگرام سفید بود، پر از تهران برفی، دیگر حریفش نبودم، چشمانم دچار رنگی شده بود که تا آن روز ندیده بودم. آزاده کرمی

**زنگ کتابخانه و دانایی در سال تحصیلی
جدید دوباره نواخته خواهد شد...
داستان ما ادامه دارد...**

آخرش هم زور خنده‌هایتان به زور برف چربید...

پس از روزها؛ آسمان سیاه و خاکستری تهران به دانه‌های برف؛ سفید و یکرنگ شده بود. چقدر دلم پیش برف مانده بود صبح که پرواز کردیم. اما همان لحظه نخست دیدار، برف شد چیزی تکراری، که سال‌هاست دیده‌ام. من لبخندها و نگاه‌هایی را می‌دیدم که عمامه بود پشت قاب دیده بودم. شور و امید و نگاه‌هایی به گرمی آفتاب، نگاه‌هایی که همزمان هم ارزشمند می‌کرد هم شانه‌هایت را سنگین مسئولیت. معلمان که با صبوری و دلسوزی همراه سختی‌های کلاس آنلاین بودند می‌گفتند از این همه ظرفیت پنهان در دانش‌آموزانشان حیرت کرده‌اند، کتاب‌هایی که به فارسی ترجمه شده بود حالا مثل آب خوردن بلوچی خوانده می‌شد، به زبان بچه‌ها. مدیران مدارس روستایی از ولوله مدرسه بعد از «زنگ کتابخانه» می‌گفتند. بچه‌هایی که از کلاس به حیاط می‌دوند و دیگران بی‌خبر را از کتاب و آدم‌هایی از تهران که دکتر کتاب‌اند! خبردار می‌کنند.

جشنواره پایانی طرح «زنگ کتابخانه»

اختتامیه سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳ و افتتاحیه
سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۴
شهرستان چابهار و ایرانشهر - شهریورماه ۱۴۰۴

در روزهای آغازین شهریورماه، شهرهای چابهار و ایرانشهر میزبان جشنواره پایانی طرح «زنگ کتابخانه» بودند، جشنی از جنس کتاب، خلاقیت و همدلی. در این برنامه، دانش‌آموزانی که طی سال تحصیلی گذشته در طرح زنگ کتابخانه مشارکت فعال داشتند، آثار خود را که شامل نقاشی، کاردستی و نوشته‌های الهام‌گرفته از کتاب‌ها در نمایشگاهی رنگارنگ به نمایش گذاشتند. همچنین در مراسمی صمیمی، از معلمان، رابطان و همراهان آموزشی که در طول سال به‌صورت آنلاین و حضوری در اجرای این طرح همکاری داشتند، با لوح تقدیر و یادبود تجلیل شد. این جشنواره، نه تنها پایان یک فصل از تلاش و یادگیری بود، بلکه آغاز فصلی تازه از دوستی کودکان با کتاب و دنیای دانایی در سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۴ است.

لحظه‌های خواندنی، روایت تصویری از «زنگ کتابخانه»

نشانی: تهران، خیابان دکتر شریعتی، جنب شهرداری
منطقه ۳، خیابان کوشا، میدان معتمدنژاد (جوانان)، پلاک ۵

تهیه و تنظیم مطالب، صفحه‌آرایی، تصویرگری و گرافیک:
آتلیه جامعه یاوری فرهنگی - رها خالقی

لحظه‌های خواندنی و روایت تصویری از آثار بچه‌های «زنگ کتابخانه»

